

Nr 25.

Ankom till riksdagens kansli den 12 mars 1937 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående skyndsamt fullbordande av förut begärd utredning om viss rätt för pastoraten i avseende å placering av fonderade medel.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 163, vilken behandlats av första lagutskottet, ha herrar *Andersson* i Lindome och *Gustafson* i Kasenberg hemställt, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t begära *dels* att den år 1932 begärda utredningen om rätt för pastoraten att placera fonderade medel, influerna genom försäljningar av kyrklig jord, i skogbärande mark måtte skyndsammast fullbordas, *dels ock* att förslag i ämnet därefter snarast föreläggas riksdagen.

I fråga om de skäl som föranlett motionärernas hemställan får utskottet hänvisa till motionen.

I 2 § av lagen den 4 januari 1927 angående tillstånd till försäljning av kyrklig jord i vissa fall samt till upplåtelse av sådan under tomträtt stadgas, att Konungen må i vissa i lagen särskilt angivna fall medgiva utbyte eller försäljning av kyrklig jord. Enligt 6 § andra stycket av samma lag skall, om utbyte eller försäljning sker av prästboställe som utgör prästlönetillgång för visst pastorat, den behållna mellangiften eller köpeskillingen där ej Konungen annorlunda förordnar fonderas och fonden utgöra prästlönetillgång för pastoratet.

I lagen den 9 december 1910 om reglering av prästerskapets avlöning föreskrives i 22 § 2 mom. att fond som är prästlönetillgång för visst pastorat skall förvaltas av pastoratet. Vidare stadgas att sådan fond skall göras räntebärande på sätt om omyndigs medel är föreskrivet och att, om pastoratet vill placera fondmedel på annat sätt, pastoratet skall inhämta tillstånd därtill av domkapitlet.

De ovannämnda lagbestämmelserna erhöilo sin nuvarande avfattning genom lagar den 30 augusti 1932 i samband med tillkomsten av den samma dag utfärdade ecklesiastika boställsordningen. Detta författningskomplex hade förelagts 1932 års riksdag genom kungl. propositionen nr 187, i vilken bl. a. föreslogs införandet i 22 § prästlönereglingslagen av de bestämmelser, för vilka ovan redogjorts.

Sammansatt andra lag- och jordbruksutskott, som behandlade propositionen och i ämnet väckta motioner, tillstyrkte i utlåtande, nr 8, visst tillägg

till 22 § prästlönerregleringslagen och anförde till motivering därav bl. a. följande:

»Att de prästerliga lönetillgångarna varit placerade i fast egendom, förklarar, att de, ehuru till stor del härrörande från 1000- och 1100-talen, kunnat bevaras till våra dagar med bibehållet värde. Utvecklingen har emellertid, särskilt under senare tid, medfört, att en del av prästlönejorden kommit att utbytas mot penningfonder. De nu föreliggande förslagen om utvidgad möjlighet till försäljning av kyrklig jord komma sannolikt att befordra denna utveckling. Det är därför av vikt, att frågan om de uppstående fondernas placering i värdebeständig valuta snarast vinner sin lösning.

De i propositionen föreslagna bestämmelserna lämna visserligen det enskilda pastoratet möjlighet att efter inhämtande av domkapitlets tillstånd placera avlöningsfond i fast egendom, men dessa bestämmelser äro enligt utskottets mening icke tillfyllest. Även om ett pastorat ibland kan med tillgångarna i en liten fond inköpa ett jordområde för att därmed arrondera sitt boställe, måste nämligen möjlighet till lämplig placering av smärre fonder i fast egendom i de flesta fall saknas. Utskottet anser det därför vara angeläget, att möjlighet beredes till gemensam förvaltning av ett flertal fonder. En sådan gemensam förvaltning kan lämpligen anförtros åt stiftsnämnderna. Dessa böra för de sammanförda fonderna företrädesvis inköpa lämpligt belägna skogsegendomar och förvalta dessa på avkomstgivande sätt samt redovisa avkastningen till vederbörande pastorat.

Utskottet föreslår i enlighet med det anförda, att Kungl. Maj:t skall äga föreskriva, att viss fond eller visst slag av fonder skola förvaltas av stiftsnämnden för pastoratets räkning. Därjämte bör uttryckligen stadgas, att sådana fondmedel skola, där ej särskilda förhållanden annat föranleda, placeras i fast egendom eller på annat lika betryggande sätt. De ytterligare föreskrifter, som erfordras angående sådan placering och förvaltning av inköpt egendom, böra däremot meddelas av Kungl. Maj:t.»

Vid utskottsutlåtandet var på denna punkt fogad en reservation av herr Sederholm m. fl., vilka ansett att ovanintagna stycke »Utskottet föreslår — — — meddelas av Kungl. Maj:t» bort ersättas med ett stycke av följande lydelse:

»Frågan är icke så utredd och klarlagd, att utskottet kan taga slutlig ställning till densamma. Utskottet anser nämligen, att innan riksdagen fattar beslut i frågan, ett fullständigt förslag bör vara uppgjort och framlagt. På grund av vad nu anförts, föreslår utskottet, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om utredning och förslag angående placering av prästlönefonder i fast egendom, företrädesvis skogsegendom, eller annan värdebeständig valuta.»

Reservationen bifölls av riksdagen, och i enlighet med reservanternas hemställan anhöll riksdagen i skrivelse, nr 361, hos Kungl. Maj:t om utredning och förslag angående placering av prästlönefonder i fast egendom, företrädesvis skogsegendom, eller annan värdebeständig valuta.

Kungl. Maj:t anbefallde den 7 september 1933 kammarkollegium att verkställa utredning och avgiva förslag angående sådan placering av prästlönefonder som ovan omförmäles. Kollegiet har ännu icke slutfört sitt uppdrag.

Utskottet. Förevarande motion åsyftar påskyndande av den av riksdagen år 1932 begärda utredningen rörande bestämmelserna om placering av prästlönefonder. Utredningen har, såsom av utskottets redogörelse framgår, av Kungl. Maj:t uppdragits åt kammarkollegium. Kollegiet har jämväl till behandling vissa i samband härmed uppkomna spörsmål, däribland frågan om ändringar i försäljningsorganisationen. Enligt vad utskottet erfarit torde det sålunda föreliggande komplexet av hithörande ärenden komma att innevarande vår föredragas inom kammarkollegium. Vid sådant förhållande finner utskottet någon riksdagens åtgärd i anledning av motionen icke vara av behovet påkallad och får alltså hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 12 mars 1937.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar *Schlyter, Klejbeck, Erik Anderson, Otto Wangson, Ekströmer**, *Colleen**, *Verner Andersson* och *Roos*;

från andra kammaren: herrar *Bergquist, Lindqvist, Hedlund* i Östersund, *Lindmark, Olsson* i Mellerud, *Johansson* i Krogstorp*, *Berg* och *Eriksson* i Toftered.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.